

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, Július 15dikén, 1824.

Jóniai Szigetek.

Corfuban következő Proclamatio jelent-meg: „A' Jónia szigetek egyesült Státusai Praesidensének és Senátorainak részekről. — Ő Felségének a' legfőbb védelmezőnek Lord fő Biztosa Ő Exclja, mai napon a' Senátussal egy nyomtatványt közlött, melly Proclamatiónak avagy Decré-tumnak formájában, ezen felírás alatt: „Görög Országi időközbeli Igazgatás“ Argosban 1824 Ápr. 27dikén bocsáttatott-ki, 's különféle köz hivatalban lévőknek látzó személyek által íratott-alá. Benne, annak jelentése mellett, hogy bizonyos kölcsönvétel hajtatott végre, és az annál fogva beszerzett pénz, hadi munkálódásokra fordíttassék, e' következő czikkely talaltatik: „A' pénzbeli summák Zantében avagy Cerigóban tétessenek-le.“ — Ezen Státusoknak Igazgatása egy szempillantásig sem engedheti-meg, hogy akár-melly idegen tisztí hivatalnak avagy hatalmasságnak efféle kinyilatkoztatása figyelem nélkül hagyattassék. Halgatása által nem egyezhetik-meg benne a' nevezett Igazgatás, hogy valamelly idegen tisztí hivatal just formáljon magának arra nézve, hogy a' Jóniai Igazgatásnak jóváhagyása nélkül, ennek birtokának valamellyik részében rendelkezést tegyen; és azt még annál kevésbe engedheti-meg, hogy szó nélkül maradjon afféle cselekedet, melly a' Jóniai Igazgatás által felállított principiumoknak nyilvánosságos megsértését foglalja magában. — A' Jóniai Igazgatás több ízben, 's ez előtt kevésse is kinyilatkoz-

tatta neutralitását azon hadban, melly a' szomszéd száraz földön, 's az Archipelagus' szigetein folytattatik; 's ezen neutralitásnak nyilván való sérelmére lenne azt megengednie, hogy birtoka egyik hadakozó rész pénzének avagy fegyverének lerakó helyévé szolgáljon. Mellyért is ezen Státusoknak Igazgatása meghatározta, a' mi következik: 1) Sem Zente avagy Cerigo szigete, sem más a' Jóniai szigetek' határán lévő hely a' feljebbemlített kölcsönvételnek lerakó helyévé nem lehet. 2) Ha jelenvaló kinyilatkoztatás után, valaki azon kölcsönnek letételét magánál megengedné, az olyan, ha Jóniai jobbágy, a' neutralitás' megsértése ellen hozott büntetésben marasztassék; ha idegen, a' Jóniai szigetekből számkivettessék. 3) Jelenvaló Proclamatio hirdettessék-ki ánglus, görög, és olasz nyelveken, 's végrehatás végett az illető tisztí-hivataloknak küldettessék-meg.“ — Corfu, Jún. 19d 1824. A' Senátus' parancsolatjából: Ponsonby, a' Senátusnak fő osztálybeli Titoknokja.

Azon Decré-tum, melly a' most előadott Proclamatiót vonta maga után, a' következő: „Meghatározván a' törvényhozó test, négy millió spanyol tallérnak (800,000 font Sterling) Londonban való kölcsönöztetését, mellynek egy része már meg is érkezett Zantébe; 's tekintetbe vévén hogy a' jelenvaló környülállások között igen szükséges dolog minden lehető rendszabásokat megtenni arra nézve, hogy a' pénz a' kiszabott czél szerint használ-tassék, mert különben veszedelmesen megkárosodhatunk: a' törvényhozó test im

e' végzéseket kívánja tenni: 1) Az említett pénzből régi költségek' fizetésére, akár minéműek legyenek is azok, semmi se fordítottassék. 2) A' kölcsönvételbeli summa egyedül a' Nemzet' előmenetelére vagyon szanva, 's nagy gazdaskodással adattassék-ki részint a' tengeri és szárazsi hadakra, részint a' Státusnak más leendő szükségire. 3) A' pénzbeli summák Zanteben vagy Cerigóban tétessenek-le. 4) A' fizetéseket a' Londonból kineveztetett Biztosság fogja véghez vinni, a' szerint, a' mint azt az Igazgatás meghatározza. 5) Jelenvaló törvény, annak betűje és értelme szerint változhatatlanul megtartassék, míg nem a' kölcsönvételnek egész summájáról rendelés tétetnék. Argos, Apr. 27d 1824. Conduriotti György, a' végrehajtó tanács' Elöl-ülője."

A' Mesalongiban megjelenő Görög Telegraphus czímű Ujság a' nevezett kölcsönvételnek sorsáról következő észrevételeit közli: „Azon számba nem vehető kedvetlenségek között, mellyeket Lord Byronnak kora halála Görög Országra vont, nem legkissebb az, melly a' Zantéban egy hónap olta letéttett anglus kölcsönözés' része felett való határozásnak halogatásából származik. Lord Byron volt a' fő az ezen pénzekre való ügyelésre kineveztetett Biztosok között; a' más két Biztosok valának Oberster Gordon, és Conduriotti Lázár. Ha ezen kipótolhatatlan veszteség ne érjen bennünket, úgy a' tengeri és szárazsi hadiseregek' kiállítására, valamint Görög Országnak nyugoti részében Mesolongi és Anatolico nevezetes helyeknek, 's a' keleti részen Athenének megerősítésére is, megkaptuk volna a' megkívántató költséget, mellyre nézve már minden rendelések meg valának téve. De elsőben nevezett nemeslelkű polgar-társunknak halála a' dolgot egészen elakasztotta; mostan pedig Oberster Gordonnak távolléte által, ki azt előre el nem láthatta, mennyire

szükséges legyen jelenléte, hátráltatódik a' bizonytalanságnak állapota, mellynek következei igen károsok lehetnek. Ezenközben az ellenség erősen készül ellenünk, 's Igazgatásunkat a' pénz szűke hátráltatja a' védelmezésre való rendszabásoknak megtételében. Ezeken kívül Oberster Stanhope is, ki ideig óráig Oberster Gordonnak helyét tölté-bé, bizonyos fontos magános tekintetekből hazajaba visszatérni kéntelenített. (A' mint búcsúzó leveléből kitetszik, Monarchája parancsolta Angliába való visszatérését) — Eze előtt néhány napokkal azt hallánk, hogy Oberster Gordon útban volna Marseillen keresztül Zante felé. Adjon az Ég szárnyakat nekie! A' további késedelemnek káros következei, de a' mellyet lehetetlennek tartunk, felszámíthatatlanok lennének."

Ugyan ez az Ujság Jún. 5d, Moreának belső állapotjáról ezen legújabb tudósításokat is foglalja magában: A' mint tudva vagyon, azzal biztató magát a' közönség, hogy Colocotrininek és az ő sorsainak abbeli elhatározások, hogy Tripolizzát odahagyják, a' mostani uralkodó félnek, teljes hatalomra fogna alkalmatosságot szolgáltatni. A' mostan uralkodó félnek, valami Hadschi-Kristo által vezérelt, 's Bulgárokból álló serege, Apr. 17d ment-bé Tripolizzába. Pietro-Bey Mauro-michali Calamatába, Colocotri f'jával Geneóval Vitinába; a' Delidschanik (kiknek egyikével még ezelőtt kevéssel Geneo véres villongásban volt), és Sotiri, Karalampi Lampadába vonák magokat. Nikita Leondarában volt, elhagyattatva minden követőjítől. — Csupán Pano Colocotri-ni nem mutatja semmi készségét, Nápoli di Romaniának általadására nézve. — Előre lehetett látni, hogy a' feljebb mondott engedékenység csupán tettetés, és tartós nem fogna lenni. 'S a' Görög Telegraphusnak következő czikkelye mutatja mint fordultak a' dolgok Majus hónap já

ban: „Kivonása egy levélnek, melly költ. Argosban Május' 27d: Az Igazgatás, elhárítván némelly nehézségeket, a' kölcsönvételbeli adósság-levelet megerősítette; míg azonban azzal foglalatostkodott, új és előre elnem látható akadályok adák elő magokat. Hirtelen az a' tudósítás érkezett ugyanis, hogy a' Factiosusok 400 emberrel kiket Caliopulo Nikita és Keneo Colocotrini vezérlének, Kutzopodi nevezetű falunál, Argoshoz valami egy órányi járásra, a' város és a' Nápoli di Romaniát ostromló osztály között megjelenének. Ezeknek czéljok az volt, hogy Nápoli di Romaniának ostromlását fébeszakasztassák, 's magokat Argosba vehessék, mellynek lakosait az ő részeken valóknak hitték lenni. Ez a' reménytelen mozgás nagy nyughatatlanságot és félelmet terjesztett-el városunkon; hanem a' Giovanni Notara vezérlése alatt lévő Romeliai seregek kimenvén innen a' háborgatók elébe, azokat visszaverték. Ugyan azon időben a' Nápoli di Romaniában ostrom alatt lévők is kimentek; de a' Kapitány Scurti alatt lévő ostromló sereg által ismét visszavertettek. Ez a' viadal egész nap tartott, 's a' két részről 40 ember részint elesett, részint sebet kapott. Május' 24d nagy puska és ágyú szó hallatott Myli felől (Argoshoz egy órányira dél felé), hol a' Kapitány Miauli hajója fekszik a' végre hajtótanáccsal. Prastoból 300 ember ment a' Factiosusok' segítségére, 's a' Mylin feljül fekvő Polioastrumot elfoglalta. Ezzel a' Nikita és Geneo serege Argosnak tartott; 's Kapitány Notarának lehet ismét köszönnünk, hogy a' várost meg nem szalolta. A' Myli ellen nyomult 300 ember is visszavertetett, 's ez alkalmatossággal 100 Bulgár, Kapitány Hadschi Stefano vezérlése alatt az Igazgatás' részére állott. — Míg ezek történtenek, Colocotrini 500 emberrel Tripolizza ellen indult, 's Tricortaban erős állást fogott; hanem az

Archimandrita Diceo, Kapitány Londo, és Zafiropoulo kezek alatt lévő nagyobb erőnek engedni kéntelenítetett. Azolta Zaimi is elindult Kariti ellen. A' két testvér Delidschanik nyugodtan viselék magokat. — Ez Morcának jelenvaló állapotja, hol az Igazgatás mind mind több erőre kezd kapni. Ezen környülállások hátraltaták a' kölcsönözés' dolgát, de a' melly egyszer valahára csakugyan végrehajtatott. — Ötven görög hajó készen áll a' tengerre való szállásra, 's csupán a' pénzt várja Zanteból. Egy 4000 emberből álló had is készítettik, melly Candia számára nagyon rendeltetve, mellynek a' Görögök mind ekkoraig urai. Az ötven hajóból álló török hajós-sereg túl haladott Mitylenén.“

Spanyol Amerika.

Punoi levelek szerint (melly hely Peruban fekszik) a' Callaói szerecsenekből álló őrizet között Febr. 5d lázzadás ütött ki. Más részről azt halljuk, hogy még Jan. 2od a' royalista seregek Limaba be nem mentek, jóllehet ebben semmi sem gátolá őket. Az ezen városbeli kereskedők többnyire Callaóba vevék magokat. Bolívar, a' Perui és Columbiái seregek között lévő versengések' következtében, a' mint hallik, visszatért Columbiába, különben azt gyanítják hogy a' Függetlenek és a' Royalisták békességre léptek volna egymás között. A' Chiliti Igazgatás nincsen minden félelem nélkül; mert a' Director Talcahuanába egybevonta seregeit; a' népnek elesett a' ledve; Spanyol Országból seregeket várnak, 's nem tudják miként álljanak ellenek.

Az Éjszak-amerikai Ujságok azzal a' vélekedéssel vagynak, hogy Yturbide a' Szan Juan de Uluai kastélyben fog kiszállani a' szárazra, 's onnan Proclamatiók által fogja formálni felekezetét.

Jún. 24d a' Valorous nevű kir. hadihajó Amérikából Portsmouthba megérkezett, 's az Angliába rendeltetett Mexicói Követet Michelena Urat a' partra szállította, ki tüstént elindult Londonba.

A' Moniteur egy magános levélből, melly Apr. 9d indult Rio de Janeiróból a' következő kivonást közli: „Itten tartózkodván, elegendé környülállásos tudósításokat szereztem Paraguayról, hol még mind Doctor Francia uralkodik. Közlöm ezennel a' mint Bomplandról, ama bátor és tudós utazóról tudok, ki iránt mind Francia Ország mind Anglia nagy részvétellel viseltetik. Ő, ezelőtt harmadfél esztendővel Szanta-Annában volt, a' Rio-Parana' keleti partján, hol Paraguyai theának plántálásával foglalatoskodott. Egyszer azonban Dr. Franciának 800 katonai által elfogattatott; növevényei semmivé tétettek. Ő maga, természet-históriai gyűjteményének egy részét vállán hordozván, Assumptioba Paraguay fő-városába vitetett, 's az erősségbe küldetett Garnizonbeli Orvosnak. Azután Dr. Francia a' Paraguay és Peru között lévő kereskedési egybeköttetésre való ügyelést bízta reá. Most egy országútnak készítettésével foglalatoskodik, folytatván a' mellett természet-históriai vizsgálódásait. Barátjai azzal kecsegtetik magokat, hogy a' francia Igazgatásnak, az Intézetnek, és Humboldt Urnak érette tett lépései nem lesznek sikeretlenek. Generalis Bolívar is írt mellette Dr. Franciának, 's földinket, mint az ő ifjúkori barátját, nyájas kifejezésekkel kívánta-viszsa. Ha Bompland szerencsésen visszatérhet ismét hazájába, sok világosítást fog terjeszthetni némelly még ekkoráig egészen ismeretlen tájékok felől. — A' Peruba rendeltetett és seregekkel rakott Asia nevű spanyol líneahajó és két spanyol Fregát, két héttel ezelőtt eveztek el a' Rio de la Plata torkolatjánál.“

A' Rio de Janeirói Estrella Brasileira (Brasiliai csillag) czímet viselő Ujság, Brasiliának külső Politicájáról következőleg értekezik: „Azon Olvasójinknak, kik a' francia, ánglus, és amériakai közönséges levelekből, az amériakai Coloniák' függetlenségéről szóló czikkelyeinket gondosan megolvastuk, figyelmeteket el nem kerülhette azon környulállás, hogy azon czikkelyekben nem találtatik legkissebb is, a' mi egyenesen Brasiliát illetné. Azok szerint p. o. a' szent Szövetség ajánlotta Angliának, hogy venne részt azon tanácskozásokban, mellyekben a' magokat függetleneknek kihirdetett spanyol Colóniakra nézve tétetnék végső határozás, hanem minekutána Spanyol Ország elébb kinyilatkoztatná magát, minému kinézései, és reménységei lennének azon régi birtokaira nézve. Anglia erre azt felelte, hogy éppen nem hajlandó reá, hogy e' részben valamelly Congressusnak határozásától függeszse-fel magaviseletét; és hogy különben függetlenek lennének már tett szerint minden új Spanyol-amériakai Státusok, megverettévn, 's szélytoszlattatván mindenütt a' Spanyolok; végre hogy azon Státusokat Spanyol Ország többé soha vissza nem foglalhatja. Francia Ország e' részben azt nyilaikoztatta-ki, hogy ezen állítás nem igaz, és hogy a' royalista fél nem hogy szélytoszlattatott volna a' hajdani spanyol Colóniakban, sőt inkább Peruban feljúl is kerekedett, Columbiában, Mexicóban, és több helyeken pedig még fegyverben vagon. Így folynak mindenfelé a' víttatások, 's egyik fél sem esik hibába, mivel egyik sem fejezi-ki magát világosan. De legyenek bár miként a' dolgok, mi bennek semmi ollyast nem látunk, a' mi egyenesen Brasiliát illetné. — Az egyesült Státusok' Elölülője a' Congressushoz intézett jelentésében attól tart, ne hogy a' kül-

ső Hatalmasságok beleavessák magokat a Spanyol Ország, és annak hajdani Coloniai között lévő versengésbe. 'S azt fuzi ezen beszédéhez, hogy az új Amerikai Státutoknak efféle megtamadtatásokat, az egyesült Státusok hideg vérrel el nem nézhetnék, minekutána azoknak függetlenségeket megismerték volna. Ezekből látnivaló hogy mindenütt egyedül Spanyol Országról, 's annak hajdani Amerikai Coloniairól vagyon szó; Brasilia pedig sehol sem említettik. — Mit jelent ez? Vallyon Európa nem ügyelne e egy olyan Ország-nak sorsára, melly az Amazon vizétől egészen a Rio de la Plataig terjed; nem ügyelne e déli Amerika' legszebb részeinek sorsára? Ezt fel nem tehetjük. Hanem itten a' szent Szövetségnek, és Angliának hasznait meg lehet egyeztetni. Itten thrónusunk vagyon, 's függetlenséggel is bírunk. Vagyon kereskedés, a' mit Anglia szeret, 's vagynak monarchiai principiumok, a' felséges Szövetségesek számára. 'S maga Francia Ország kijelentette már hogy Brasiliának függetlenségében nincs semmi a' mi ellenkezne az ő principiumaival, 's ezen vélekedésben a' szent Szövetség nyilván is megegyezik. De a' spanyol-amerikai Demokratiákkal éppen nem e' szerint vagyon a' dolog; azokat az Európai százaz földnek Hatalmasságai teljességgel nem szeretik; inkább ellenkezvén ezen új Státusoknak Igazgatásokkal, mintsem függetlenségekkel. Az anglus Igazgatás is alkalmasint ferde szemekkel nézi az ő mostani feszült indulattal járó principiumaikat; hanem minthogy monarchiai gondolkozása' módjával, itten kereskedési hasznai ütköznek egybe, ezeket amannak kész feláldozni. — De hát mi Brasiliák azonközben mit cselekedjünk? Azt, hogy fordítsuk hasznunkra, mind azt, a' mi a' jelenvaló környülállásokban reánk nézve kedvező, hogy függetlenségünknek közönséges megismerésében tökéletes végre

juthassunk. Hogy pedig kívánt véget ér-hessünk ezen nagy fontosságú dologban, mellytől jövődöbeli tekintetünk, nyugodalmunk és belső boldogságunk függ, ítéletünk szerint szükséges leszen minélelőbb derék férfiakat küldenünk meghatalmazott Miniszteri és Biztosi characterrel minden Európai nagy Hatalmasságokhoz, hogy dicsőséges kiszabadulásunknak gyümölcseit nékiek adják tudtokra, 's kérjék-ki tőlök, hogy bennünket a' szabad és független Nemzetek' sorába annak rende szerint és törvényesen fogadjanak-bé. — Minémű eszközök vagynak hatalmunkban, hogy kívánt véget ér-hessünk! Az egyesült Státusokhoz egészen Amerika' teljes szabadságának nevében járulhatunk, Nagy-Britanniához az ő kereskedésének hasznaival és nagy virágzásával; Francia Ország-hoz, az Orosz Birodalom-hoz, Ausztriához, és Prusziához végre azzal, hogy Amérikában egyedül mi tartottuk-fel a' monarchiai principiumokat, mellyeket a' Brasiliai Császárságnak forma szerint leendő megismerése által könnyen meg lehet fundálni, és reájok új fényt hozni.“

Éjszak-Amerikai egyesült Státusok.

Az Éjszak-Amerikai egyesült Státusok Congressusa Május' 27d végezte-bé üléseit. A' Senátus és Képviselők által elfogadtott törvényeket, nevezetesen a' vám-lajstromot, mind megerősítette az Elölülő. Státus-Miniszter Adams bémutatá Jose Silvestre Rebello Urat az Elölülőnek, ki is azt a' Brasilia Császárnak az egyesült Státusokhoz küldetett Biztosául megismerte.

Spanyol Ország.

Cádixből Jún. 8d indult kereskedésbelilevelek szerint, a' sárga hideg bévitélének meggátolása végett, minden hajók, mellyek Mexicoból, Terra fermából, és a'

spanyol Antillákról jönnek, tartoznak Mahonba menni, és ottan Contumaciat tartani. Bayonneben is 500 ács és kőműves foglalatoskodik a' kikötő bójárásánál egy Ispotálnak építésében, mert a' Spanyol Országban uralkodó meleg és szárazság miatt, ragadó nyavalyák' kiütésétől lehet tartani. Utóbb nevezett városban az a' parancsolat is adatott-ki, hogy 30,000 ember számára a' táborozásra megkívántató eszközök készen tartassanak; de nem tudhatni azon seregek számára e, mellyek Spanyol Országba mennek, vagy a' mellyek onnan jönnek.

Az Arragoniai utóbbi történetek, 's némelly fegyveres embereknek egybecsoportozásaik, kik ezen tartományban és másokban portyásznak, következő kerülő-levélre adának alkalmatosságot a' Hadi Miniszternek, mellyet ez a' tartományokbeli fő Kapitányokhoz bocsátott: Az Ő Felsége a' mi Urunk, és Ő legkeresztényebb Felsége között közelébbi Febr. 9d köttetett szerződés azt tartja, hogy a' spanyol Igazgatás azon Guerillákat, kik az egybeköttetések gátolják, 's azzal vádolhatnak, hogy az Armadához tartozó Francziákat megtámadták, ha hogy azok fegyvesen fogattatnak-el, — valamint mind azokat is, valakik a' Francziák tartózkodásának helyén tiltott fegyvert hordoznának, különös törvényszék avagy hadi-biztosság elébe állíttassa, és ítéltesse-meg. Mellynek következésében parancsolja Ő Felsége, hogy a' f. eszt. Jan. 13d költ királyi határozásnál fogva kineveztetett végrehajtó és állandó hadi-biztosságok, a' nevezett Febr. 9d költ szerződésnek 7d cikkelyében kijelelt vétségek felett törvényt lássanak. Alája vettetnek ezen hadi-biztosságoknak hasonlóképen mind azok, valakik a' nevezett szerződésnek kihirdettetése óta a' kérdésben lévő vétségekbe estenek, és ezeket is a' Jan. 13dikai királyi rendelésben meghatározott módon kell megítélni."

Portugallia.

A' legújabb Londoni Ujság-levelek, a' Jún. 20dikáig terjedő Lisbonai Ujságokból némelly kivonásokat közölnek, mellyek szerint a' Hadi-Miniszter a' Király' parancsolatjából, következő hirdetéseket teszen közönségesekké: 1) A' 48d számtól az 52dikig terjedő napi-parancsolatok, mellyek Apr. 30dikától Május' 8dikáig, t. i. azon időben midőn az Ország fejtelten uralkodásnak vala alávetetve, adattatanak-ki, ollybá vétetnek mintha nem is lettek volna. 2) Ő Felsége kegyelmesen megengedni méltóztatott, hogy a' szabadsággal elbocsátott katonák, a' Brasilia ellen rendelt Expeditiobeli Regementekbe, önnvállalkozottakul bévétethetnek, ha a' fővárosbeli Fel-vigyázok, vagy a' tartományok Kormányzóji által, alkalmatosoknak fognak tartatni, és még a' 38 esztendő meg nem haladták. — Egy másik királyi Decrétumnál fogva, néhány Generálisok és Tisztek, mint a' Jún. 5d költ bocsánatbeli Decrétumnak kivételei közé tartozók, Ő Felségének szolgálatjából elbocsátatnak. — Korábban némelly rendeleteket bocsátott-ki a' Király, mellyek igen kedvezők azon anglus Katona-tisztekre nézve, kik a' Portugalliai Armadánál szolgáltak, avagy még mostan is szolgálnak. Nevezetesen a' mikor ezek penzióba lépnek, a' más szolgálatjában töltött idejek is tekintetbe fog vétetni.

Két Sicziliák' Királysága.

Ő Felsége a' Király Jún. 16d költ Decretuma által Herczeg Campo-Francót, az eddig volt Sicziliai Helytartót a' Calabriai kir. Herczeg fő Udvar-Mesterévé nevezte-ki, 's Marquese Ugo delle Favarét Sicziliai Helytartóva tette.

A' Parmai Herczegné, Mária Luisa Fő Herczegné Ő Felsége, olly szandékkal volt,

hogy Júl. elsőjén az Ausztria nevet viselő ausztriai császári Fregaton Palermóba fog evezni.

Július 12d a' Státus - papiro-sainak közép-árrok:

Státus Kötelező levele 5 pCtmal Conv. P. 93 1/2
 Ugyan az 2 1/2 p Ctmal Sorvonásos Költsön
 1820-ról C. P. Ugyan az 1821 ről 100f. C. P.
 Bizonyítás 1821d. Költsönről 100 stért C P. 125 1/4
 Bécs ; Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 p Ctmal 50 1/4
 100 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 Bank Actia
 1107 for. C. P. Cs. Arany —

J e l e n t é s.

A' Borszéki, orvosló erejéről méltán el-
 híresedett ásványos-víz' árultatásáról.

Ő Cs. K. Apostoli Felsége 1823 Jan.
 8d költ legfőbb határozásánál fogva alól-
 írtnak 12 esztendei másokat kirekesztő
 kereskedési-just méltóztatott adni az Er-
 délyi Nagy Fejedelemségben eredő Bor-
 széki ásványos-víznek, a' német és olasz
 Tartományokban való árulására nézve.

Mivel azonban az említett egészség
 szerző víz még mind benn az Országban
 mind a' Külföldön kevéssé ismeretes, sok
 akadályokkal lévén megszerezhetése egy-
 bekötötve, 's vele alkalmasint eddigelé
 csak a' környékbeliék élvén; erre nézve
 alólírt kötelességének tartja, a' szokásban
 lévő ajánlgatások helyett, az említett hasz-
 nos ásványos és egészség szerző víznek,
 melly az eddig ismeretesek között méltán
 a' legerősebbek és legtisztábbak közé szám-
 láltathatik, leírását ezennel közölni, 's
 egyszersmind megnevezni a' helyeket,
 mellyeken az szerezhető.

Ezen ásványos víznek alkotó-részeiről
 és orvosló erejéről a' honni Íróknak munká-

jik, u. m: Dr. B é l t e k i Úrnak „*Conspectus
 systematico-practicus aquarum mineralium
 M. P. Transylvaniae indigenarum, Vindobo-
 nae apud Franc. Wimmer pag. 70 — 71*“;
 és Erdély Ország', jeles érdemeiről isme-
 retes, Proto-Medicusának, cs. k. Tanácsos
 néhai Pataky Samuel Úrnak „*Descriptio
 physico-chemica aquarum mineralium M.
 P. Transylvaniae*“, Pesten Trattnernál 1820
 pag 16—17, elég bő előadást foglalnak
 magokban. Vagyon t. i. egy font vagy 32
 lat ilyen Borszéki ásványos vízben:

a) a' folyó részekből:

56 $\frac{27}{100}$ cubic hüvelyknyi szénsavany,
 vagy fojtott levegő.

b) a' tüzet nem kapó részekből:

18 $\frac{80}{100}$	grán	szénsavany	széksó ;
12 $\frac{52}{100}$	—	—	mész ;
5 $\frac{26}{100}$	—	—	keserű föld ;
— $\frac{17}{100}$	—	—	vas ;
1 $\frac{75}{100}$	—	kénkő savany	széksó ;
— $\frac{65}{100}$	—	sósavany	székszó ;
— $\frac{87}{100}$	—	agyag föld ;	
— $\frac{81}{100}$	—	kavics föld.	

Orvosló erejéről annyit lehet
 igazán mondani; hogy ezen ásványos víz,
 hathatóságára nézve vetélkedhetik Euró-
 pának leghíresebb orvos vizeivel; és hogy
 ezek közül igen sokakat feljűlmül sok szé-
 lesen terjedt nyavalyák' megorvoslásában.
 Nem is lehet ez máskép', minthogy rend-
 kívül sok szénsavany széksó alkotó részei
 által (mellyek minden nevezetes orvos vi-
 zeknek leghathatósabb alkotó részei), min-
 den egyéb vizeket szembetűnőképen feljűl-
 halad. Innen a' beleknek nem csak min-
 den járvány betegségekben, millyenek: az
 emésztetlenség, súly, aranyér, giliszták,
 fekete epe (hypochondria), méhanya' fáj-
 dalmai 's nyavalyáji, epe előmlés, sűrű
 vér vagy csípősség 's a' t: hanem az ik-
 krás húsoknak, víztartó edényeknek min-
 den nyavalyájiban, bibiresók ellen, a'
 mejjnek és tudónek járvány (chronicus)
 nyavalyájiban, kiváltképen midőn ezek

